

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma / Enonkosken kunnan kuntakohtainen osio

Kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma ja yhteys muihin suunnitelmiin; kunnan hyvinvointisuunnitelma, strategiset painopisteet sekä yhteys maakunnan suunnitelmiin.

Enonkosken kunnassa on voimassa oleva koulukohtainen opiskeluhoitosuunnitelma. Olemme mukana opetuksen järjestäjän opiskeluhoitoryhmässä yhteistyössä Savonlinnan kaupungin kanssa. Nuorisolain 9§:n mukainen monialainen verkosto toteutuu myös yhteistyössä Savonlinnan kaupungin kanssa.

Kunnan hyvinvointisuunnitelma on tarkoitus laatia kevään 2026 aikana. Sitä valmistelee elinvoimakoordinaattori yhdessä kunnan hyvinvointiryhmän kanssa.

Kuntastrategiassa on painopisteeksi määritelty laadukkaat peruspalvelut: varhaiskasvatus, perusopetus, kirjasto ja nuorisotyö. Lisäksi osallisuuden, liikkumisen ja harrastamisen mahdollistaminen on kuntastrategian painopisteenä. Kuntastrategian täytäntöönpano-ohjelmaa valmistellaan kevään 2026 aikana ja siinä määritellään käytännössä, miten näitä toteutetaan.

Enonkoski on osa Etelä-Savon hyvinvointialuetta. Hyvinvointialueella on oma alueellinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmansa sekä alueellinen opiskeluhoitosuunnitelma. Nämä suunnitelmat ovat osa kunnan ja hyvinvointialueen rajapintaa.

Tällä hetkellä selvityksen alla on ns. Islannin mallin toteuttaminen Etelä-Savossa yhteistyössä Planet Youthin kanssa. Kuntien sitoutuminen mallin toteuttamiseen ja rahoitukseen on kuntien päätöksenteossa toukokuuhun 2026 mennessä.

Enonkoskella on yhteistyösopimus Etelä-Savon perhekeskustoiminnan toteuttamiseksi. Vuosittain tähän on varattu määräraha Kyllikki Östringin testamenttivaroista. Digi Finland on päättänyt lopettaa sähköisen perhekeskuksen tuottamisen kevääseen 2026. Korvaava malli on Etelä-Savon hyvinvointialueella valmistelussa.

Kuntakohtaista lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointitietoa

Perhekeskustoiminnan puitteissa v. 2025 toteutetun perheiden kyselyn perusteella Etelä-Savossa merkittäviä arjen kuormitustekijöitä ovat mm. työn ja perhe-elämän yhteensovittaminen sekä taloudelliset huolet. Nämä ilmiöt tunnistetaan myös enonkoskelaisissa perheissä.

Uusimman kouluterveyskyselyn (2025) tuloksista ilmenee, että enonkoskelaiset lapset ja nuoret liikkuvat ja harrastavat maan keskiarvoa enemmän. Myös raittiiden nuorten (alkoholin käyttö) määrässä on tapahtunut myönteistä kehitystä. Kouluruokailun järjestelyihin ollaan tyytyväisiä maan keskiarvoa enemmän.

Toisaalta nikotiinipussien käyttö yläkouluikäisten (8–9 lk.) keskuudessa on maan keskiarvoa korkeammalla tasolla, harrastuspaikkojen koetaan olevan kaukana ja kiinnostavien tapahtumien järjestäminen kotipaikkakunnalla todetaan myös olevan kehittämisen kohde. Lisäksi valtakunnallinen ilmiö sosiaalisesta ahdistuneisuudesta näkyy myös Enonkosken kuntakohtaisissa tuloksissa.

Alakoululaisten (4–5 lk.) kouluterveyskyselyssä puolestaan ilmenee, että osalla alakouluikäisistä on oman kokemuksen mukaan liiallista netin käyttöä ja siellä myös tulee vastaan sisältöä, jota ei haluaisi nähdä. Myönteistä kehitystä puolestaan on tapahtunut vähintään kerran päivässä tunnin liikkuvien osalta.

Enonkosken kunta saa Opetus- ja kulttuuriministeriöltä niin kutsuttua tasa-arvorahaa sosioekonomisista haasteista johtuvien oppimiserojen kaventamiseen. Tätä rahaa käytetään varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palkkakustannuksiin.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman kuntakohtaiset toimenpiteet

- Varhaiskasvatuksen laatu ja kiireetön kohtaaminen. Pidetään huoli riittävästä henkilöresurssista varhaiskasvatuksen tuottamiseen.
- Perusopetuksessa taataan laatu tarjoamalla oppimisen ja koulunkäynnin tukea riittävästi ja oikea-aikaisesti. Kehitetään koulussa toteutettavaa nuorisotyötä osana paikallisia verkostoja. Koulunuorisotyöllä pystytään vastaamaan myös kouluterveyskyselyn indikaattoreista ilmeneviin tietoihin nopeasti.
- Maakunnallinen malli kiusaamiseen, syrjintään, häirintään ja väkivaltaan puuttumiseksi, ennaltaehkäisemiseksi ja jälkihoidosta huolehtimiseksi otetaan käyttöön ja jalkautetaan. Osana tätä vahvistetaan Turvallisuuskahvila-toimintaa koulunuorisotyön ja Viola – väkivallasta vapaaksi ry:n yhteistyöllä.

- Perhekeskustoiminnan avoin kohtaamispaikka perheille toteutuu yhteistyössä Savonlinnan seurakunnan kanssa. Nuorten kohtaamispaikka toteutuu nuorisotilassa. Lisäksi toteutetaan perheiden muskaritoimintaa testamenttivarojen puitteissa.
- Nuorten osallisuutta toteutetaan nuorisovaltuustossa. Nuorisovaltuuston jäsenet ovat edustettuina myös kunnan toimielimissä.
- Päätöksenteossa toteutuu lapsivaikutusten arviointi.
- Etsivä nuorisotyö tekee työtä yksilötyönä, jalkautuen nuorten pariin ja verkostoissa.
- Liikuntapalvelut pidetään maksuttomana. Mahdollistetaan liikuntaa koulupäivien yhteydessä esimerkiksi hanketoiminnan kautta. Lapsille ja nuorille järjestetään liikuntakerhoja, ohjattua kuntosalitoimintaa ja maksuttomia lajikokeiluja. Ohjataan liikunnalliseen elämäntapaan MOVE-testeistä saadun tiedon perusteella henkilökohtaisesti.
- Kunnan järjestämissä tai yhteistyötahojen kanssa toteutettavissa tapahtumissa huomioidaan perheet ja nuoret.
- Nuorten retket toteutetaan nuorten antaman palautteen ja toiveiden perusteella.
- Kunta tukee paikallisten järjestöjen työtä perustoimintatuen ja kohdeavustusten kautta. Kunta ostaa 3–6-luokkalaisten iltapäivätoimintaa paikalliselta palveluntuottajana.
- Vastataan perheiden taloudelliseen tilanteeseen sekä työn ja arjen yhteensovittamisen haasteeseen maksuttomalla 1–2-luokkalaisten iltapäivätoiminnalla sekä 3–6-luokkalaisten koulunuorisotyön päiväleiritoiminnalla.

Etelä-Savon ja oman kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman kuntakohtainen arviointi

Enonkoski osallistuu mm. perhekeskustoiminnan puitteissa järjestettäviin perheiden kyselyihin, valtakunnallisiin kouluterveyskyselyihin ja seudulliseen opetuksen arviointikyselyyn. Vuosittain toteutetaan iltapäivätoiminnan ja varhaiskasvatuksen asiakastyytyväisyyskysely. Näistä kyselyistä saatava tieto on arvokasta palautetta myös lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman toimenpiteiden riittävydestä ja vaikuttavuudesta.